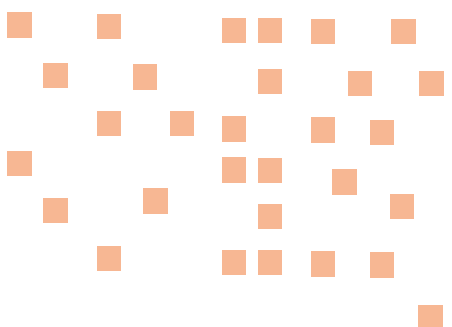

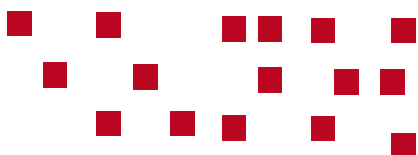
UGANDA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Ugandzie.**

**DPU-WIKP-424/71/2026
11.02.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Ugandzie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Populacja Ugandy liczy ponad 49 mln (dane z 2024 r.).^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Baganda 16,5%, Banyankole 9,6%, Basoga 8,8%, Bakiga 7,1%, Iteso 7%, Langi 6,3%, Bagisu 4,9%, Acholi 4,4%, Lugbara 3,3%, inni 32,1%.^[2]

SKŁAD RELIGIJNY

Protestanci 45,1% (w tym anglikanie 32%, zielonoświątkowcy/ewangelicy/Born Again 11,1%, adwentyści dnia siódmego 1,7%, baptyści 0,3%), katolicy 39,3%, muzułmanie 13,7%, inni 1,6%, ateści 0,2%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Uganda uzyskała niepodległość od Wielkiej Brytanii w 1962 r. Obecnie jest republiką prezydencką.^[4]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Pod względem administracyjnym Uganda dzieli się na regiony: Północny, Wschodni, Centralny oraz Zachodni, a te z kolei na 134 dystrykty oraz miasto stołeczne.^[5]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

Mapa. Podział administracyjny Ugandy.

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Głową państwa jest prezydent, wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na 5-letnią kadencję. Prezydent, który wskazuje poszczególnych ministrów, sprawuje w praktyce faktyczną władzę w kraju. Premier jedynie asystuje prezydentowi i sprawuje funkcje pomocnicze.^[6]

Od 1986 r. prezydentem Ugandy jest nieprzerwanie **Yoweri Kaguta MUSEVENI** (od dnia 29 stycznia 1986 r.; elekcja w 1996 r. reelekcje: 2001, 2006, 2011, 2016, 2021).^[7] W 2017 r. parlament przegłosował zniesienie limitu wiekowego osoby sprawującej funkcję prezydenta, co otworzyło Museveniowi drogę do dożywotniej prezydentury.^{[8][9]}

Ostatnie wybory prezydenckie odbyły się w dniu 15 stycznia 2026 r. Yoweri Museveni, zdobywając 71,7% głosów, po raz siódmy został wybrany na prezydenta Ugandy. Jego główny rywal – Robert Kyagulanyi, znany również jako Bobi Wine, z opozycyjnej Platformy Jedności Narodowej uzyskał 24.7% głosów^{[10][11][12][13]}

Robert Kyagulanyi stwierdził, że wyniki wyborów zostały sfałszowane, jednak nie podał żadnych szczegółów. Obserwatorzy wyborów z ramienia Unii Afrykańskiej uznali jednak, że „nie dostrzegli dowodów na fałszowanie głosów”.^[14]

RZĄD I PREMIER

Premierem Ugandy od 14 czerwca 2021 r. jest – jako pierwsza kobieta premier w historii kraju – **Robinah NABBANJA**.^{[15][16]}

Członków Rady Ministrów mianuje prezydent spośród członków Zgromadzenia Narodowego (lub osób, które spełniają wymogi, by zostać wybranym do Zgromadzenia).^[17]

⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁷ PAP (Polska Agencja Prasowa), Uganda, 2019, <https://www.pap.pl/kraje-swiata/uganda.html>

⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹⁰ HRW (Human Rights Watch), Uganda's President Museveni Declared Winner in Elections Amid Repression, 20.01.2026, <https://www.hrw.org/news/2026/01/20/ugandas-president-museveni-declared-winner-in-elections-amid-repression>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹² BBC News, Ugandan leader extends 40-year rule after winning contested poll, 17.01.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c2lgxxrd52o>

¹³ NPR, Uganda's longtime leader declared winner in disputed vote, 17.01.2026, <https://www.npr.org/2026/01/17/nx-s1-5680817/uganda-museveni-wine-election-disputed-election>

¹⁴ BBC News, Ugandan leader extends 40-year rule after winning contested poll, 17.01.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c2lgxxrd52o>

¹⁵ The Independent, Robinah Nabbanja becomes Uganda's first female prime minister, 14.06.2021, <https://www.independent.co.uk/robinah-nabbanja-becomes-ugandas-first-female-prime-minister/>

¹⁶ Prime Minister, Prime Minister, <https://opm.go.ug/the-prime-minister/>

¹⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Władza ustawodawcza w Ugandzie należy do 556-osobowego, jednoizbowego parlamentu, Zgromadzenia Narodowego. Składa się z: 352 deputowanych wyłanianych w wyborach powszechnych, 146 kobiet (wybieranych bezpośrednio), 30 reprezentantów wybieranych przez grupy interesów (w tym przez armię: 10 osób, przez niepełnosprawnych: 5 osób, przez młodzież: 5 osób, przez pracowników: 5 osób, oraz przez osoby w podeszłym wieku: 5 osób) oraz 28 członków wybieranych ex officio przez prezydenta, z racji pełnionych funkcji. Kadencja parlamentu trwa pięć lat.^{[18][19]}

Ostatnie wybory parlamentarne w Ugandzie odbyły się w dniu 15 stycznia 2026 r., równoległe z wyborami prezydenckimi. Szczegółowe wyniki mandatów parlamentarnych nie zostały w pełni opublikowane w ogólnodostępnych źródłach, ale wiadomo, że partia rządząca **Narodowy Ruch Oporu** (ang. **National Resistance Movement, NRM**), pod wodzą prezydenta Yoweri Museveni zachowała dominującą pozycję. Jednocześnie Narodowa Platforma Jedności (ang. National Unity Platform, NUP) poniosła największą porażkę parlamentarną od czasu wejścia na scenę polityczną Ugandy, tracąc co najmniej 23 mandaty deputowanych.^[20]

SYSTEM PRAWNY

W Ugandzie funkcjonuje mieszany system prawny angielskiego prawa precedensowego (**common law**) i prawa tradycyjnego.^[21]

KARA ŚMIERCI

Prawo Ugandy przewiduje karę śmierci za morderstwo, za kradzież i przemyt, które spowodowały śmierć, za gwałt oraz terroryzm.^{[22][23]}

Według najnowszego raportu Amnesty International, w 2024 r. w Ugandzie zostały wydane co najmniej 2 wyroki śmierci. Nie wykonano jednak żadnej egzekucji. W 2024 r. w ośrodkach detencyjnych tego kraju przebywały co najmniej 104 osoby skazane na najwyższy wymiar kary.^[24]

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹⁹ Parliament of the Republic of Uganda, Composition of Parliament, <https://www.parliament.go.ug/page/composition-parliament>

²⁰ Daily Express, Big Story

From 57 to 43 MPs: How NUP's numbers shrank in 2026 polls, 22.01.2026, <https://dailyexpress.co.ug/2026/01/22/from-57-to-43-mps-how-nups-numbers-shrank-in-2026-polls/>

²¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

²² Death Penalty Worldwide, Uganda, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/#/results/country?id=82>

²³ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023 [ACT 50/7952/2024], <https://www.ecoi.net/en/document/2110112.html>

²⁴ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w Ugandzie w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2023 r. – 365 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), w 2024 r. – 236, a do października 2025 r. – 133. Większość osób (341 z 734) zginęła w wyniku przemocy tłumu.^[25]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Główne zadania **Ludowych Sił Obronne Ugandy (ang. Uganda People's Defense Force – UPDF)**: obejmują obronę suwerenności i integralności terytorialnej Ugandy, pomoc władzom cywilnym w sytuacjach nadzwyczajnych i klęskach żywiołowych oraz udział w projektach rozwoju społeczno-gospodarczego. Siły obronne tego kraju wspierają ponadto policję w utrzymaniu bezpieczeństwa wewnętrznego oraz uczestniczą w misjach pokojowych Afryki i ONZ.^[26]

Siły obronne Ugandy uczestniczą w **Przejściowej Misji Unii Afrykańskiej w Somalii (African Union Transition Mission in Somalia, ATMIS)**, inicjatywy podjętej za zgodą ONZ, mającej na celu zmniejszenie zagrożenia stwarzanego przez ugrupowanie Al-Shabaab w Somalii.^[27]

Na terenie Demokratycznej Republiki Konga - DRC wojsko ugandyjskie bierze udział w starciach z ugrupowaniami działającymi w regionie, przede wszystkim z bojówkami **M23**.^[28] **Ruch 23 Marca (fr. Mouvement du 23 mars)**, znany również jako Kongijska Armia Rewolucyjna (**fr. Armée révolutionnaire du Congo**), to grupa zbrojna rebeliantów, złożona w większości z członków grupy etnicznej Tutsi. Z siedzibą we wschodnich obszarach Demokratycznej Republiki Konga (DRK), działa głównie w prowincji Kiwu Północne, która graniczy z Ugandą i Rwandą.^[29] M23 odpowiada za incydentalne ataki również na terenie Ugandy. Od początku 2023 r. do października 2025 r. ACLED odnotował w tym kraju dwa incydenty z udziałem M23 (po jednym w 2023 r. oraz 2024 r.). Nie było jednak ofiar śmiertelnych.^[30]

UPDF biorą ponadto udział we wspólnej operacji z Siłami Zbrojnymi Demokratycznej Republiki Konga w celu zwalczania **Państwa Islamskiego** aktywnego we wschodniej części DRK.^[31]

²⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

²⁷ USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 – Uganda, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101615.html>

²⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

²⁹ Wikipedia, March 23 Movement, https://en.wikipedia.org/wiki/March_23_Movement

³⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakujący: M23, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³¹ USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 – Uganda, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101615.html>

Allied Democratic Forces – ADF. UPDF prowadzi operacje wzdłuż granicy z Demokratyczną Republiką Konga (DRK) oraz na terytorium tego kraju przeciwko **Allied Democratic Forces – ADF (Sojusz Sił Demokratycznych)**^{[32][33]} – islamistycznej grupie, która uważana jest przez rząd Ugandy za organizację terrorystyczną. ADF jest ugandyjską koalicją rebeliantów, której największą grupę stanowili muzułmanie przeciwni Museveni. Sojusznicze Siły Demokratyczne (ADF) powstały w 1995 r. w górzystej strefie przygranicznej DRC-Uganda. Pierwotnie ADF miała siedzibę w zachodniej Ugandzie, ale rozszerzyła swoją działalność poza ten kraj. Aktualnie ADF ma swoją bazę w dżungli na wschodzie DRK, skąd przeprowadza ataki zarówno w tym kraju, jak i Ugandzie. Po uzyskaniu zgody władz DRK, wojsko Ugandy rozpoczęło tam operacje przeciwko ADF, mające na celu zniszczenie ich obozów oraz zabicie lub pojmanie bojowników. Większość ugandyjskich bojowników ADF to muzułmanie z grup etnicznych Baganda i Basoga.^{[34][35][36][37]} Aktualnie ADF jest podmiotem stowarzyszonym z **Państwem Islamskim – Prowincją Afryki Centralnej (ang. Islamic State Central Africa Province – ISCAP)**.^{[38][39][40]} Od początku 2023 r. do października 2025 r. w wyniku działań ADF zginęły co najmniej 62 osoby. W ostatnich latach do incydentów z udziałem tej grupy, dochodziło w zachodniej Ugandzie, zwłaszcza w **rejonie Kasese** (49 ofiar śmiertelnych) przy granicy z DRK (przyp. WIKP).^{[41][42][43]}

Grupy zbrojne w Karamoja. Na terenie Ugandy działają także liczne bojówki etniczne, lokalne, klanowe itp. Członkowie bojówek są odpowiedzialni za napaści na lokalną ludność cywilną, ale również członków UPDF. Dochodzi również do potyczek pomiędzy poszczególnymi grupami etnicznymi, pasterzami i farmerami oraz do starć z UPDF.^[44] Od początku 2023 r. do października 2025 r. członkowie różnego rodzaju ugrupowań zbrojnych działających na terenie Ugandy zabili co najmniej 154 osoby. Spośród ww. ugrupowań za największą liczbę ofiar odpowiadają bojówki **Karamajong** (59 ofiar) oraz **niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne** (44 ofiary).^[45]

Niektóre regiony Ugandy, w szczególności **peryferyjne prowincje na północnym-wschodzie (region Karamoja)**, a także **pogranicza z Sudanem Południowym oraz**

³² USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 – Uganda, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101615.html>

³³ Reuters, Uganda says its operations in Congo have killed 567 IS-allied fighters, 08.09.2023,

<https://www.reuters.com/world/africa/uganda-says-its-operations-congo-have-killed-567-is-allied-fighters-2023-09-08/>

³⁴ VOA, ADF Rebels Kill Two Foreign Tourists in Uganda, 17.10.2023, <https://www.voaafrica.com/a/adf-rebels-kill-two-foreign-tourists-in-uganda/7315043.html>

³⁵ Wikipedia, Allied Democratic Forces, https://en.wikipedia.org/wiki/Allied_Democratic_Forces

³⁶ Reuters, Uganda says its operations in Congo have killed 567 IS-allied fighters, 08.09.2023,

<https://www.reuters.com/world/africa/uganda-says-its-operations-congo-have-killed-567-is-allied-fighters-2023-09-08/>

³⁷ United Nations, Security Council, ALLIED DEMOCRATIC FORCES (ADF), 2016,

<https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/1533/materials/summaries/entity/allied-democratic-forces-%28adf%29>

³⁸ The Soufan Centre, Islamic State Central Africa Province Intensifies Sectarian Targeting Campaign, 30.07.2025,

<https://thesoufancenter.org/intelbrief-2025-july-30/>

³⁹ Crisis Group, Deadly escalation by Ugandan ADF rebels in eastern DRC, 12.09.2025,

<https://www.crisisgroup.org/alr/africa/democratic-republic-congo/deadly-escalation-ugandan-adf-rebels-eastern-drc>

⁴⁰ ASA (African Security Analysis), Strategic Shift of ADF/ISCAP,

⁴¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakujący: ADF, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴² FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign Travel Advice – Uganda, 19.01.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁴³ Euro News, "Senseless act of violence": At least 41 killed in rebel attack on Ugandan school near Congo border, 17.06.2023, <https://www.euronews.com/2023/06/17/senseless-act-of-violence-at-least-25-killed-in-rebel-attack-on-ugandan-school-near-congo->

⁴⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Demokratyczną Republiką Konga (DRK), są mniej bezpieczne z uwagi na wysoką przestępczość, napady bandyckie. Przyczyną tych ostatnich są często spory o ziemię lub o zasoby naturalne. Zdarzają się tam także sporadyczne ataki na siły bezpieczeństwa.^{[46][47]}

Pasterze Karamojong z północno-wschodniej Ugandy, liczący około 300 000 osób, stanowią jedną z najbardziej zmarginalizowanych mniejszości w Ugandzie, odizolowanych geograficznie, ekonomicznie i politycznie. Powszechnie postrzegani przez swoich rodaków jako agresywni i zacofani, są także nazywani wojownikami. Mężczyźni z Karamojong tradycyjnie przeprowadzali napady na bydło będące własnością sąsiednich plemion. Rząd Ugandy starał się ich rozbroić, jednak niechętnie składali broń, po części także dlatego, że sami również byli narażeni na transgraniczne najazdy w celu kradzieży bydła ze strony ludów Pokot i Turkana z sąsiednich Kenii i Sudanu. Dlatego próba dobrowolnego rozbrowienia podjęta w grudniu 2001 r. obejmowała m.in. zobowiązanie rządu do ochrony granicy. W rezultacie zebrano 3 000 z około 40 000 sztuk broni. Próbuąc powstrzymać dalsze wybuchy przemocy, rząd Ugandy rozpoczął program przymusowego rozbrowienia w Karamoja. Pod koniec 2007 r., w następstwie wzmożonych wysiłków na rzecz współpracy społeczności Karamojong i lepszego wyszkolenia wojska w zakresie przestrzegania standardów praw człowieka, sytuacja uległa poprawie.^[48] Niemniej jednak nadal w Ugandzie sporadycznie dochodzi do starć pomiędzy członkami etnicznych bojówek Karamojong a siłami zbrojnymi i policją Ugandy, jak również do napaści ww. bojówki/bojówek na ludność cywilną.^[49]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Nie znaleziono informacji wskazujących na to, by w kraju Ugandzie obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.

Niemniej jednak zdarza się, że władze Ugandy wprowadzają środki bezpieczeństwa regionalnie, w celu ustabilizowania sytuacji na danym obszarze. Np. w kwietniu 2025 r. nałożona została godzina policyjna w Appa (Koboko), w związku ze starciami pomiędzy społecznościami Acholi i Madi, które doprowadziły do jednej ofiary śmiertelnej, obrażeń i przesiedleń.^[50]

⁴⁶ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 18.01.2026, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

⁴⁷ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign Travel Advice – Uganda, 19.01.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁴⁸ Minority Rights Groups, Karamojong and related groups in Uganda, <https://minorityrights.org/communities/karamojong-and-related-groups/>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakujący: bojówka Karamojong, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁰ Monitor, Security imposes curfew in Apaa amid renewed clashes, 07.04.2025, <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/security-imposes-curfew-in-apaa-amid-renewed-clashes-4993194>

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w Ugandzie w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło w 2023 r. – 285 cywilów, w 2024 r. – 200, natomiast do października 2025 r. – 105. W całym okresie od początku 2023 r. do października 2025 r. najwięcej ataków na cywili odnotowano w dystryktach: **Kasese** (57 cywilne ofiary śmiertelne z 590 wszystkich odnotowanych ofiar), **Moroto** (32 ofiary śmiertelnych) oraz **Wakiso** (31 ofiar śmiertelnych).^[51]

Największa liczba ofiar cywilnych dotyczyła incydentów związanych z zamieszkami oraz przemocą tłumów (316 ofiar śmiertelnych). Pozostałe incydenty wiązały się atakami m.in. etnicznej bojówki Karamajong (44 ofiary), policji Ugandy (30 ofiar) oraz niezidentyfikowanych grup zbrojnych (28 ofiar śmiertelnych).^[52]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2022 r. do października 2025 r. na terenie Ugandy nie odnotowano działań zbrojnych, które spowodowałyby straty wśród ludności cywilnej.^[53]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W Ugandzie dochodzi do ataków na ludność cywilną ze strony **Allied Democratic Forces (ADF)**. W okresie od początku 2023 r. do października 2025 r. członkowie ww. grupy zbrojnej zabili 72 osoby cywilne. Wszystkie zdarzenia miały miejsce w 2023 r.^[54]

- 17 czerwca 2023 r. doszło do szczególnie krwawej napaści, kiedy bojownicy ADF przeprowadzili atak na szkołę w Mpondwe w dystrykcie Kasese w zachodniej Ugandzie, w pobliżu granicy z Demokratyczną Republiką Kongo, zabijając 37-osób (20 dziewcząt oraz 17 chłopców).^{[55][56]}
- W tym samym dniu – 17 czerwca 2023 r. członkowie ADF zaatakowali domy i sklepy w Nyamighera (Bukonjo, Kasese), zabijając 7 osób oraz dokonując kradzieży.^[57]

⁵¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakujący: ADF, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakujący: ADF, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁵ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign Travel Advice – Uganda, 19.01.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁵⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

- Przykładowo w dniu 19 grudnia 2023 r. członkowie ADF zabili 10 osób w Kitehurizi (Kibale, Kamwenge).^[58]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2023 r. do października 2025 r. nie stwierdzono takich przypadków.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Uganda gości prawie dwa miliony uchodźców, co czyni ją największym krajem przyjmującym w Afryce i jednym z największych krajów przyjmujących uchodźców na świecie.^{[59][60][61]}

W Ugandzie zdarzają się przypadki niszczenia i palenia domów lokalnej ludności oraz wypędzania ich z wiosek. W dniu 4 listopada 2025 r. ciężarna kobieta i jej mąż zostali spaleni w brutalnym nocnym ataku nieznanych napastników. Do zdarzenia doszło w wiosce Mpumu w Ntenjeru-Kisoga (Mukono).^[62]

Na początku lutego 2026 r. pojawiły się informacje o spaleniu ponad 20 domów w wioskach Amee, Kakere i Adacar (Aligoli Sud), co zmusiło ponad 200 osób, w tym dzieci, do porzucenia dotychczasowego miejsca zamieszkania. Zdarzenie było powiązane z przemocą przedwyborczą oraz stanowiło odwet za śmierć przewodniczącego hrabstwa Samsona Wamimbi.^{[63][64][65]}

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W Ugandzie istnieje umiarkowane zagrożenie terrorystyczne.^[66] **Allied Democratic Forces (ADF)** przeprowadza ataki o niewielkim zasięgu na terenie Ugandy, uderzając

⁵⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁹ SIDA, Humanitarian Crisis Analysis 2025, Uganda,

⁶⁰ Reliefweb, Funding cuts push Uganda's refugee health system to the brink, impacting over one million refugees served by IRC, 26.01.2026, <https://reliefweb.int/report/uganda/funding-cuts-push-ugandas-refugee-health-system-brink-impacting-over-one-million-refugees-served-irc>

⁶¹ Development Aid, Countdown to hunger: Uganda faces refugee crisis as donors announce end of food aid, 17.04.2025, <https://www.developmentaid.org/news-stream/post/194232/uganda-refugee-crisis>

⁶² East News, MUKONO: Arsonists Burn Couple to Death In Night Petrol Attack, 05.11.2025, <https://eastnews.co.ug/2025/11/05/mukono-arsonists-burn-couple-to-death-in-night-petrol-attack>

⁶³ Uganda Radio Network, Houses Burnt, Hundreds Flee Bukedea Retaliatory Attack for Death of NRM Chairperson, 07.02.2026, <https://ugandaradionetwork.net/story/houses-burnt-hundreds-flee-bukedea-retaliatory-attack-for-death-of-nrm-chairperson?>

⁶⁴ Plus News, Houses Burnt, Hundreds Flee Bukedea Retaliatory Attack ..., 07.02.2026, <https://plusnews.ug/houses-burnt-hundreds-flee-bukedea-retaliatory-attack-for-death-of-nrm-chairperson/>

⁶⁵ Monitor, Several homes burnt in Bukedea, scores flee to Sironko after violent elections, 07.02.2026, <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/several-homes-burnt-in-bukedea-scores-flee-to-sironko-after-violent-elections--5351310>

⁶⁶ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 18.01.2026, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

szczególnie w stolicę i region Ruwenzori (pogranicze z DRK) oraz powodując stosunkowo niewielkie straty.^[67]

Ataki w postaci eksplozji ładunków wybuchowych są rzadkie w Ugandzie, ale władze czasami ostrzegają przed planami ekstremistycznych bojowników przeciwnych rządowi Museveniego.^[68]

W 2023 r. w Ugandzie doszło do incydentów terrorystycznych, z których najgłośniejsze były śmierć ponad 40 studentów w czerwcu. 16 czerwca bojownicy wdarli się do szkoły średniej w Mbondwe Lhubirha w zachodniej Ugandzie, w pobliżu granicy Demokratycznej Republiki Konga (DRK), zabijając co najmniej 40 uczniów, strażnika i trzech cywilów. Dwadzieścia dziewcząt zostało straconych maczetami, a 17 chłopców zostało spalonych, gdy napastnicy wrzucili bomby benzynowe do akademika. Sześciu kolejnych uczniów zostało porwanych. Według służb bezpieczeństwa napastnicy należeli do Sojusznich Sił Demokratycznych (ADF).^{[69][70]}

W czerwcu 2025 r. dwie osoby podejrzane o chęć przeprowadzenia ataku terrorystycznego zginęły w wybuchu w pobliżu kościoła w Munyonyo, na przedmieściach Kampali.^[71]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W Ugandzie dochodzi do pozaprawnych zabójstw dokonywanych nie tylko przez funkcjonariuszy sił zbrojnych, ugrupowania zbrojne, ale spowodowanych przemocą społeczną i samosądami.^[72]

Przemoc tłumu: Od początku 2023 r. do października 2025 r. w wyniku przemocy tłumu zginęło w Ugandzie 316 osób.^[73]

- W dniu 7 stycznia 2023 r. mieszkańcy wioski Ocwing (Soroti) zabili 8 osób podejrzanych o kradzieże.
- 29 stycznia 2023 r. doszło do przemocy tłumu w wiosce Kalomerisiep (Napak) – rodzina zmarłej w pożarze kobiety zaatakowała krewnych domniemanego podpalacza (9-letniego dziecka). W wyniku zdarzenia zginęło 6 osób.
- 24 czerwca 2023 r. zabitych zostało 5 osób z rodziny mężczyzny podejrzanego o zajmowanie się magią. Ww. został oskarżony o doprowadzenie, przy pomocy czarów, do śmierci jednego z krewnych napastników.

⁶⁷ Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>

⁶⁸ Africa News, Uganda: Two suspected terrorists killed in blast near church, 03.06.2025, <https://www.africanews.com/2025/06/03/uganda-two-suspected-terrorists-killed-in-blast-near-church/>

⁶⁹ USDOS (US Department of State), Country Reports on Terrorism 2023: Uganda, <https://2021-2025.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2023/uganda/?safe=1>

⁷⁰ ISS (Institute for Security Studies), School terror attack highlights Uganda's security gaps, 04.07.2023, <https://issafrica.org/iss-today/school-terror-attack-highlights-ugandas-security-gaps>

⁷¹ Africa News, Uganda: Two suspected terrorists killed in blast near church, 03.06.2025, <https://www.africanews.com/2025/06/03/uganda-two-suspected-terrorists-killed-in-blast-near-church/>

⁷² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, przemoc tłumu, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

- 18 stycznia 2024 r. mieszkańcy wioski Kibutika (Wakiso) zabili 3 złodziei.
- 11 kwietnia 2024 r. mieszkańcy wsi Kakola (Mukono) zlinczowali 4 podejrzanych o kradzież motocykli. Policja aresztowała 29 osób podejrzanych o udział w przemocy.
- 11 października 2024 r. doszło do zabójstwa 3 osób podejrzanych o kradzież we wsi Lwamata (Kakumiro).
- 15 grudnia 2024 r., we wsi Buyerya zabite zostały 3 osoby podejrzane o kradzież bydła.
- Dnia 7 maja 2025 r. tłum zabił w Arua (Arua) dwie osoby podejrzane o kradzież motocykli.
- 9 sierpnia 2025 r. tłum zabił 5 osób podejrzanych o posługiwanie się fałszywymi banknotami oraz kradzież kieszonkowe. Do zdarzenia doszło we wsi Namanoga (Mukono).^[74]

Od początku 2023 r. do października 2025. w Ugandzie miało miejsce znacznie więcej tego typu incydentów.^[75]

Spontaniczna przemoc na tle etnicznym lub klanowym. Ludność cywilna Ugandy jest atakowana przez różnego rodzaju bojówki etniczne, lokalne i klanowe oraz niezidentyfikowane grupy agresorów.^[76]

- 23 lipca 2023 r. pasterze Pokot zabili 3 cywilów z Pian w Nabilatuk (Nabilatuk).
- W dniu 30 sierpnia 2023 r. około 100 osobowa grupa pasterzy madi zabiła 4 osoby w Apaa (Adjumari).
- Dnia 4 lutego 2024 r. pasterze Pokot zabili 4 handlarzy bydłem. Do zdarzenia doszło w wiosce Akonguyo (Amudat).
- 4 lipca 2024 r. pasterze Karamajong zabili 11 osób w pobliżu miejscowości Katikekile oraz Rupa (Moroto).
- 2 stycznia 2025 r. członkowie grupy Karamajong zabili 2 pasterzy Pokot w rezerwacie Pian Upe (Nakapiripirit).
- 28 lutego 2025 r. dwie osoby z grupy etnicznej Karamajong zostały zabite w we wsiach Marungabei i Welthunger (Nabilatuk) przez pasterzy z Pokot.^[77]

Przemoc ze strony członków służb bezpieczeństwa. Sprawcami śmierci ludności cywilnej są w Ugandzie również funkcjonariusze policji oraz członkowie sił zbrojnych (UPDF). Od początku 2023 do października 2025 r. z ich rąk zginęło do najmniej 76 osób cywilnych.^[78]

⁷⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁷⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, Atakujący: siły zbrojne Ugandy, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, Atakujący: siły zbrojne Ugandy, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

- 17 lipca 2023 r. żołnierz zabił cywila podejrzanego o kradzież.
- 22 września 2023 r. żołnierz zabił 3 cywilów i poważnie ranił inne osoby w Nakapelimoru (Kotigo). Przyczyny zdarzenia pozostały niewyjaśnione.
- Dnia 29 czerwca 2024 r. żołnierze UPDF zabili 4 osoby i ranił kilka innych (członków jednej rodziny) w wiosce Natumale (Mayuge). Atak był związany ze sporem o ziemię.
- 30 października 2024 r. żołnierz zastrzelił 3 osoby oraz ranił dwie inne w Ngora (Agago). Do zdarzenia doszło, gdy napastnik próbował odnaleźć mężczyznę, który rzekomo porwał jego żonę.
- 29 sierpnia 2025 r. żołnierze UPDF zastrzelili 2 osoby w wiosce Kitleng Detach (Kitgumi). Ofiary zostały pomyłone z bojownikami Karamojong^[79]

Za pozaprawne zabójstwa odpowiadają także funkcjonariusze policji Ugandy.

- 22 września 2023 r. żołnierz zabił 3 cywilów w Nakapelimoru (Kotido). Przyczyna ataku pozostaje nieznana.^{[80][81]}
- Dnia 21 lipca 2024 r. policjanci zabili 12 kłusowników z Południowego Sudanu, który przypadkiem przekroczył granicę Ugandy.
- 28 lutego 2025 r. policjanci zastrzelili osobę podejrzaną o kradzież bydła. Do zdarzenia doszło w Lokomebu (Kotido).^[82]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Jakkolwiek konstytucja zapewnia wolność zgromadzeń, władze kraju nie respektują tego prawa w praktyce.^[83] W Ugandzie zdarzają się jednak demonstracje. Aby rozprościć manifestantów policja zwykle używa gazu łzawiącego, gumowych kul, ale niekiedy także ostrej amunicji. Jednocześnie istnieje ryzyko, że przerodzą się one w brutalne zamieszki, których skutkiem są poważne uszkodzenia ciała lub nawet utrata życia uczestników starć.^{[84][85][86]}

Od początku 2023 r. do października 2025 r. w Ugandzie odbyły się 364 protesty, w tym 95 protestów z interwencją sił bezpieczeństwa oraz 47 gwałtownych

⁷⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, Atakujący: siły zbrojne Ugandy, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, Civilians, Cywile, atakujący: policja Ugandy, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, Atakujący: siły zbrojne Ugandy, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, atakujący: policja Ugandy, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸³ USDOS (US Department of State), 2022 Country Report on Human Rights Practices: Uganda, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089252.html>

⁸⁴ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign Travel Advice – Uganda, 19.01.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁸⁵ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 18.01.2026, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

⁸⁶ CNN, At least 45 people have been killed during Uganda protests, 24.11.2020, <https://edition.cnn.com/2020/11/23/africa/ugandan-protest-death-toll-intl/index.html>

demonstracji, w wyniku których życie straciło 5 osób (wg ACLED wszystkie ofiary odnotowano w 2023 r.)^[87]

Dnia 23 lipca 2024 r. policja w stolicy Ugandy, Kampali, zatrzymała co najmniej 45 osób protestujących przeciwko powszechnej korupcji w rządzie oraz żądających obniżenia pensji parlamentarzystów. Policja odpowiedziała na protest siłą.^{[88][89]} W sierpniu 2024 r. zarzuty tj. zakłócanie porządku oraz powszechną uciążliwość usłyszały co najmniej 42 osoby.^[90]

W 2025 r. (oraz wcześniej) w Ugandzie dochodziło do protestów w związku z budową Wschodnioafrykańskiego Rurociągu Naftowego (EACOP - East African Crude Oil Pipeline). Projekt, realizowany m.in. przez TotalEnergies i CNOOC, jest krytykowany za negatywny wpływ na środowisko, przesiedlenia ludności oraz łamanie praw człowieka, co spotyka się z surową reakcją ugandyjskich władz. W trakcie protestów odnotowano rannych oraz aresztowania.^{[91][92][93][94]}

Według Human Rights Watch tygodnie poprzedzające ostatni wybory powszechne, które odbywały się w połowie stycznia 2026 r. były naznaczone łamaniem praw człowieka. Funkcjonariusze sił bezpieczeństwa dopuszczali się przemocy fizycznej, używali gazu łzawiącego i aresztowali setki osób podczas wieców opozycyjnych. Na represje byli narażeni również dziennikarze, którzy próbowali relacjonować wydarzenia.^{[95][96][97]} Według Bobi Wine – kandydata na prezydenta – kilkudziesięciu zwolenników jego partii zostało zabitych przez policję, w tym co najmniej dziesięć osób, które zajmowały się monitorowaniem liczby oddanych głosów. Policja zakwestionowała to twierdzenie, mówiąc, że siedem osób zginęło po ataku na posterunek policji.^{[98][99][100]}

⁸⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, atakowani: Cywile, pokojowe protest, protest z interwencją, gwałtowne demonstracje, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁸ HRW (Human Rights Watch), Anti-Corruption Protesters Arrested in Uganda, 24.07.2024, <https://www.hrw.org/news/2024/07/24/anti-corruption-protesters-arrested-uganda>

⁸⁹ Deutsche Welle, Uganda detains dozens of anti-corruption demonstrators, 27.08.2024, <https://www.dw.com/en/uganda-detains-dozens-of-anti-corruption-demonstrators/a-69741333>

⁹⁰ Africa News, Uganda protests: at least 42 charged in Kampala court, 13.08.2024, <https://www.africanews.com/2024/07/25/uganda-protests-at-least-42-charged-in-kampala-court/>

⁹¹ HRW (Human Rights Watch), Uganda Continues Targeting Fossil Fuel Activists, 06.11.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/11/06/uganda-continues-targeting-fossil-fuel-activists>

⁹² Equal Times, Despite harsh repression, opposition to the EACOP pipeline in Uganda remains strong, 12.06.2025, <https://www.equaltimes.org/despite-harsh-repression?lang=en>

⁹³ DW, Uganda's activists defy crackdown on oil pipeline protests, 25.08.2025, <https://www.dw.com/en/ugandas-activists-defy-crackdown-on-oil-pipeline-protests/video-73562253?>

⁹⁴ CRI (Climate Rights International), Uganda: Release Peaceful Climate Activists Unlawfully Detained for 70 Days, 30.06.2025, <https://cri.org/uganda-release-peaceful-climate-activists-unlawfully-held-in-detention/>

⁹⁵ HRW (Human Rights Watch), Uganda's President Museveni Declared Winner in Elections Amid Repression, 20.01.2026, <https://www.hrw.org/news/2026/01/20/ugandas-president-museveni-declared-winner-in-elections-amid-repression>

⁹⁶ The Independent, PFF demands audit of 2026 general elections, 03.02.2026, <https://www.independent.co.uk/pff-demands-audit-of-2026-elections/>

⁹⁷ Sahara Reporters, Uganda Faces Commonwealth Action Over Post-Election Repression, Threats Against Opposition Leader, Bobi Wine, 02.02.2026, <https://saharareporters.com/2026/02/02/uganda-faces-commonwealth-action-over-post-election-repression-threats-against>

⁹⁸ NPR, Uganda's longtime leader declared winner in disputed vote, 17.01.2026, <https://www.npr.org/2026/01/17/nx-s1-5680817/uganda-museveni-wine-election-disputed-election>

⁹⁹ Reuters, At least seven killed in Ugandan post-election violence, police say, 16.01.2026, <https://www.reuters.com/world/africa/least-seven-killed-ugandan-post-election-violence-police-say-2026-01-16/>

¹⁰⁰ BBC News, Uganda's president heads for victory as his main rival cries foul, 17.01.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c78vzye1l2no>

Władze Ugandy zarządziły ponadto całkowite wyłączenie dostępu do Internetu na dwa dni przed wyborami, znacząco ograniczając obywatelom możliwość pozyskiwania kluczowych informacji dotyczących procesu wyborczego. Pięć dni później, mimo częściowego przywrócenia łączności, dostęp do serwisów informacyjnych oraz aplikacji mediów społecznościowych, takich jak WhatsApp czy X, pozostawał nadal poważnie ograniczony.^[101]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Ugandzie, głównie w Kampali, działa kilkanaście zorganizowanych gangów przestępczych, które zajmują się porwaniami, morderstwami, rabunkami, gwałtami, różnymi formami handlu ludźmi, handlem florą i fauną oraz zasobami nieodnawialnymi. Do grup zaangażowanych w przestępczość w tym kraju jest ADF, szczególnie w handlu ludźmi i przemyśle złota.^[102]

Wysocy rangą ugandyjscy urzędnicy są zamieszani w przestępczość zorganizowaną, a funkcjonariusze policji, celnicy, wojsko i funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości przyjmują łapówki w sprawach związanych z przestępczością związaną z handlem narkotykami oraz florą i fauną. W Ugandzie podmioty państwowe są coraz częściej zaangażowane w nielegalną działalność, w tym pranie pieniędzy, oszustwa związane z gruntami, wymuszenia i oszustwa związane z zamówieniami publicznymi.^[103]

Podmioty sektora prywatnego w Ugandzie odgrywają kluczową rolę w ułatwianiu działalności przestępczości zorganizowanej, angażując się w pranie pieniędzy, unikanie płacenia podatków, handel ludźmi, przemyt i handel podrzobionymi towarami. W handel ludźmi zaangażowane są w szczególności firmy rekrutujące pracowników, co znacząco przyczynia się do tych nielegalnych działań.^[104]

Zagraniczni aktorzy, zwłaszcza z Chin, prowadzą nielegalną działalność w Ugandzie, często podszywając się pod inwestorów w przemyśle wydobywczym. Wykorzystują oni słabości ugandyjskiego systemu finansowego do prania pieniędzy za pośrednictwem firm-słupów, a ich działalność obejmuje cyberprzestępczość, handel ludźmi i handel narkotykami. Zagraniczni aktorzy są także powiązani z rosnącą liczbą przypadków handlu ludźmi do pracy przymusowej, przy czym handlarze z Azji Zachodniej są zaangażowani w handel ludźmi i przemyt migrantów. Te zagraniczne sieci często współpracują z lokalnymi grupami przestępczymi, zwiększając zakres i złożoność przestępczości zorganizowanej. Działający głównie w Kampali, aktorzy ci koncentrują się na eksploatacji zasobów naturalnych Ugandy i wykorzystują sytuację gospodarczą kraju, aby wabić ofiary handlu ludźmi.^[105]

¹⁰¹ HRW (Human Rights Watch), Uganda's President Museveni Declared Winner in Elections Amid Repression, 20.01.2026, <https://www.hrw.org/news/2026/01/20/ugandas-president-museveni-declared-winner-in-elections-amid-repression>

¹⁰² The Organized Crime Index, Uganda, <https://ocindex.net/country/uganda>

¹⁰³ The Organized Crime Index, Uganda, <https://ocindex.net/country/uganda>

¹⁰⁴ The Organized Crime Index, Uganda, <https://ocindex.net/country/uganda>

¹⁰⁵ The Organized Crime Index, Uganda, <https://ocindex.net/country/uganda>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Ugandyjskie prawo przewiduje swobodę przemieszczania się wewnątrz kraju, wyjazdu za granicę, emigracji, powrotu oraz repatriacji. Prawa te na ogół są respektowane. Swobodę przemieszczania się po kraju mają również uchodźcy, których większość mieszka poza obozami.^[106]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Według badań przeprowadzonych przez University of Makerere (Kampala), brak bezpieczeństwa jest istotnym czynnikiem determinującym migrację w przypadku północnej Ugandy, podczas gdy w regionie centralnym powodem migracji były często przyczyny ekonomiczne. W przypadku migrantek zmiana miejsca zamieszkania może być dodatkowo spowodowana chęcią zawarcia małżeństwa.^[107]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Aktualne przesiedlenia w Ugandzie są powodowane głównie przez klęski żywiołowe m.in. powodzie i osunięcia ziemi oraz konflikty związane z ziemią.^{[108][109][110]}

Według danych Centrum Monitorowania Przemieszczeń Wewnętrznych w latach 2023-2024 w Ugandzie odnotowano 2,5 tys. wewnętrznych przesiedleń, przy czym pod koniec 2024 r. 1,7 tys. osób pozostawało wewnętrźnie przesiedlonych.^[111]

Według danych Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji, w 2025 r. doszło do wzrostu liczby osób wewnętrźnie przesiedlonych. W październiku 2025 r. odnotowano ich ponad 25 tys.^[112]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Uchodźcy. W ogólnodostępnych źródłach informacji brak jest aktualnych danych na temat uchodźców z Ugandy w krajach ościennych.

Migranci. Według IOM, w 2013 r. za granicą mieszkało 628 845 Ugandyjczyków, z których większość przeniosła się do sąsiednich krajów z powodów ekonomicznych: Kenii (271 149), Sudanu Południowego (120 808) i Rwandy (106 501). Aktualnie szacuje się, że w diasporze mogą żyć nawet trzy miliony obywateli Ugandy, ponieważ

¹⁰⁶ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Uganda, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/uganda>

¹⁰⁷ Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>

¹⁰⁸ The Independent, Global internal displacement hits record 83.4 million, 21.05.2025, <https://www.independent.co.uk/global-internal-displacement-hits-record-83-4-million/>

¹⁰⁹ USAID (United States Agency for International Development), Uganda, <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance/uganda>

¹¹⁰ IOM (International Organization for Migration), Uganda, <https://dtm.iom.int/uganda>

¹¹¹ IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre), Uganda, <https://www.internal-displacement.org/countries/uganda/>

¹¹² IOM (International Organization for Migration), Uganda, <https://dtm.iom.int/uganda>

mają oni długą historię migracji do Wielkiej Brytanii i innych państw Europy oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki. W ostatnich latach obserwuje się rosnący trend migracji na Bliski Wschód, np. do Arabii Saudyjskiej i Jordanii, gdzie większość kobiet jest zatrudniona jako pomoc domowa, mężczyźni zaś jako ochroniarze, przyczyniając się znacząco do utrzymania swoich rodzin w Ugandzie.^{[113][114]}

PODSUMOWANIE

Uganda jest republiką prezydencką rządzoną od ponad 3 dekad przez prezydenta Yoweriego Museveniego.

Prawo Ugandy przewiduje karę śmierci za morderstwo, za kradzież i przemyt, które spowodowały śmierć, za gwałt oraz terroryzm. Jednak egzekucje nie są przeprowadzane (ostatnia miała miejsce w 2005 r.).

Na terenie Ugandy, głównie w regionie przygranicznym z Demokratyczną Republiką Konga (DRK), ugandyjskie siły zbrojne (UPDF) prowadzą działania zbrojne przeciwko organizacji zbrojnej Allied Democratic Forces (ADF). Dochodzi do starć zbrojnych między UPDF i ADF. Dodatkowo, ADF przeprowadza celowe ataki na ludność cywilną. Zdarzają się one jednak stosunkowo rzadko i mają niewielką skalę, trudno w ich przypadku mówić o powszechnym zagrożeniu dla życia ludności cywilnej.

Na terenie całej Ugandy działa wiele bojówek etnicznych. Dochodzi między nimi do konfliktów i napaści, w tym także do napaści na cywilów. Spośród tych ugrupowań za największą liczbę ofiar odpowiadają etniczne bojówki Karamajong. Powyższe działania nie stanowią również powszechnego zagrożenia dla życia ludności cywilnej.

Aktualnie nie odnotowuje się w Ugandzie masowych przesiedleń wewnętrznych wywołanych konfliktami o charakterze zbrojnym.

¹¹³ International Domestic Workers Federation, and the Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW), Women's Labour Migration on the Africa-Middle East Corridor: Experiences of Migrant Domestic Workers from Uganda, 2019, https://gaatw.org/publications/Uganda_Country_Report.pdf

¹¹⁴ Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Uganda, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Africa News, Uganda protests: at least 42 charged in Kampala court, 13.08.2024, <https://www.africanews.com/2024/07/25/uganda-protests-at-least-42-charged-in-kampala-court/>
3. Africa News, Uganda: Two suspected terrorists killed in blast near church, 03.06.2025, <https://www.africanews.com/2025/06/03/uganda-two-suspected-terrorists-killed-in-blast-near-church/>
4. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023 [ACT 50/7952/2024], <https://www.ecoi.net/en/document/2110112.html>
5. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>
6. ASA (African Security Analysis), Strategic Shift of ADF/ISCAP,
7. BBC News, Ugandan leader extends 40-year rule after winning contested poll, 17.01.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c2lgxxrd52o>
8. BBC News, Uganda's president heads for victory as his main rival cries foul, 17.01.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c78vzye1l2no>
9. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>
10. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Uganda, 01.10.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>
11. CNN, At least 45 people have been killed during Uganda protests, 24.11.2020, <https://edition.cnn.com/2020/11/23/africa/ugandan-protest-death-toll-intl/index.html>
12. CRI (Climate Rights International), Uganda: Release Peaceful Climate Activists Unlawfully Detained for 70 Days, 30.06.2025, <https://cri.org/uganda-release-peaceful-climate-activists-unlawfully-held-in-detention/>
13. Crisis Group, Deadly escalation by Ugandan ADF rebels in eastern DRC, 12.09.2025, <https://www.crisisgroup.org/af/africa/democratic-republic-congo/deadly-escalation-ugandan-adf-rebels-eastern-drc>
14. Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>
15. Daily Express, Big Story
16. Death Penalty Worldwide, Uganda, <https://deathpenaltyworldwide.org/database///results/country?id=82>

17. Deutsche Welle, Uganda detains dozens of anti-corruption demonstrators, 27.08.2024, <https://www.dw.com/en/uganda-detains-dozens-of-anti-corruption-demonstrators/a-69741333>
18. Development Aid, Countdown to hunger: Uganda faces refugee crisis as donors announce end of food aid, 17.04.2025, <https://www.developmentaid.org/news-stream/post/194232/uganda-refugee-crisis>
19. DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 18.01.2026, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>
20. DW, Uganda's activists defy crackdown on oil pipeline protests, 25.08.2025, <https://www.dw.com/en/ugandas-activists-defy-crackdown-on-oil-pipeline-protests/video-73562253>
21. Equal Times, Despite harsh repression, opposition to the EACOP pipeline in Uganda remains strong, 12.06.2025, <https://www.equaltimes.org/despite-harsh-repression?lang=en>
22. East News, MUKONO: Arsonists Burn Couple to Death In Night Petrol Attack, 05.11.2025, <https://eastnews.co.ug/2025/11/05/mukono-arsonists-burn-couple-to-death-in-night-petrol-attack>
23. Euro News, "Senseless act of violence": At least 41 killed in rebel attack on Ugandan school near Congo border, 17.06.2023, <https://www.euronews.com/2023/06/17/senseless-act-of-violence-at-least-25-killed-in-rebel-attack-on-ugandan-school-near-congo->
24. FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign Travel Advice – Uganda, 19.01.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>
25. FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign Travel Advice – Uganda, 15.10.2024,
26. Freedom House, Freedom in the World 2024 – Uganda, 2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2105040.html>
27. From 57 to 43 MPs: How NUP's numbers shrank in 2026 polls, 22.01.2026, <https://dailyexpress.co.ug/2026/01/22/from-57-to-43-mps-how-nups-numbers-shrank-in-2026-polls/>
28. HRW (Human Rights Watch), Anti-Corruption Protesters Arrested in Uganda, 24.07.2024, <https://www.hrw.org/news/2024/07/24/anti-corruption-protesters-arrested-uganda>
29. HRW (Human Rights Watch), Uganda Continues Targeting Fossil Fuel Activists, 06.11.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/11/06/uganda-continues-targeting-fossil-fuel-activists>
30. HRW (Human Rights Watch), Uganda's President Museveni Declared Winner in Elections Amid Repression, 20.01.2026, <https://www.hrw.org/news/2026/01/20/ugandas-president-museveni-declared-winner-in-elections-amid-repression>
31. IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre), Uganda, <https://www.internal-displacement.org/countries/uganda/>

32. Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>
33. International Domestic Workers Federation, and the Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW), Women's Labour Migration on the Africa-Middle East Corridor: Experiences of Migrant Domestic Workers from Uganda, 2019, https://gaatw.org/publications/Uganda_Country_Report.pdf
34. IOM (International Organization for Migration), Uganda, <https://dtm.iom.int/uganda>
35. ISS (Institute for Security Studies), School terror attack highlights Uganda's security gaps, 04.07.2023, <https://issafrica.org/iss-today/school-terror-attack-highlights-ugandas-security-gaps>
36. Minority Rights Groups, Karamojong and related groups in Uganda, <https://minorityrights.org/communities/karamojong-and-related-groups/>
37. Monitor, Security imposes curfew in Apaa amid renewed clashes, 07.04.2025, <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/security-imposes-curfew-in-apaa-amid-renewed-clashes-4993194>
38. Monitor, Several homes burnt in Bukedea, scores flee to Sironko after violent elections, 07.02.2026, <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/several-homes-burnt-in-bukedea-scores-flee-to-sironko-after-violent-elections--5351310>
39. NPR, Uganda's longtime leader declared winner in disputed vote, 17.01.2026, <https://www.npr.org/2026/01/17/nx-s1-5680817/uganda-museveni-wine-election-disputed-election>
40. NPR, Uganda's longtime leader declared winner in disputed vote, 17.01.2026, <https://www.npr.org/2026/01/17/nx-s1-5680817/uganda-museveni-wine-election-disputed-election>
41. PAP (Polska Agencja Prasowa), Uganda, 2019, <https://www.pap.pl/kraje-swiata/uganda.html>
42. Parliament of the Republic of Uganda, Composition of Parliament, <https://www.parliament.go.ug/page/composition-parliament>
43. Plus News, Houses Burnt, Hundreds Flee Bukedea Retaliatory Attack ..., 07.02.2026, <https://plusnews.ug/houses-burnt-hundreds-flee-bukedea-retaliatory-attack-for-death-of-nrm-chairperson/>
44. Prime Minister, Prime Minister, <https://opm.go.ug/the-prime-minister/>
45. Reliefweb, Funding cuts push Uganda's refugee health system to the brink, impacting over one million refugees served by IRC, 26.01.2026, <https://reliefweb.int/report/uganda/funding-cuts-push-ugandas-refugee-health-system-brink-impacting-over-one-million-refugees-served-irc>
46. Reuters, At least seven killed in Ugandan post-election violence, police say, 16.01.2026, <https://www.reuters.com/world/africa/least-seven-killed-ugandan-post-election-violence-police-say-2026-01-16/>
47. Reuters, Uganda says its operations in Congo have killed 567 IS-allied fighters, 08.09.2023, <https://www.reuters.com/world/africa/uganda-says-its-operations-congo-have-killed-567-is-allied-fighters-2023-09-08/>

48. Sahara Reporters, Uganda Faces Commonwealth Action Over Post-Election Repression, Threats Against Opposition Leader, Bobi Wine, 02.02.2026, <https://saharareporters.com/2026/02/02/uganda-faces-commonwealth-action-over-post-election-repression-threats-against>
49. SIDA, Humanitarian Crisis Analysis 2025, Uganda,
50. The Independent, Robinah Nabbanja becomes Uganda's first female prime minister, 14.06.2021, <https://www.independent.co.ug/robinah-nabbanja-becomes-ugandas-first-female-prime-minister/>
51. The Independent, Global internal displacement hits record 83.4 million, 21.05.2025, <https://www.independent.co.ug/global-internal-displacement-hits-record-83-4-million/>
52. The Independent, PFF demands audit of 2026 general elections, 03.02.2026, <https://www.independent.co.ug/pff-demands-audit-of-2026-elections/>
53. The New Humanitarian, In Uganda's Karamoja, rampant rustling and a militarised response as violence returns, 26.01.2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2022/1/26/Uganda-Karamoja-cattle-rustling-militarised-violence-returns>
54. The Organized Crime Index, Uganda, <https://ocindex.net/country/uganda>
55. The Soufan Centre, Islamic State Central Africa Province Intensifies Sectarian Targeting Campaign, 30.07.2025, <https://thesoufancenter.org/intelbrief-2025-july-30/>
56. Uganda Radio Network, Houses Burnt, Hundreds Flee Bukedea Retaliatory Attack for Death of NRM Chairperson, 07.02.2026, <https://ugandaradionetwork.net/story/houses-burnt-hundreds-flee-bukedea-retaliatory-attack-for-death-of-nrm-chairperson>
57. United Nations, Security Council, ALLIED DEMOCRATIC FORCES (ADF), 2016, <https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/1533/materials/summaries/entity/allied-democratic-forces-%28adf%29>
58. USAID (United States Agency for International Development), Uganda, <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance/uganda>
59. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Uganda, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/uganda>
60. USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 – Uganda, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101615.html>
61. USDOS (US Department of State), Country Reports on Terrorism 2023: Uganda, <https://2021-2025.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2023/uganda/?safe=1>
62. VOA, ADF Rebels Kill Two Foreign Tourists in Uganda, 17.10.2023, <https://www.voaafrica.com/a/adf-rebels-kill-two-foreign-tourists-in-uganda/7315043.html>
63. Wikipedia, Allied Democratic Forces, https://en.wikipedia.org/wiki/Allied_Democratic_Forces

64. Wikipedia, March 23 Movement, https://en.wikipedia.org/wiki/March_23_Movement

